

מבוא

דין וחשבון זה מסכם את תוצאות הביקורת שערך מבקר עירייה קלנסואה בתקופה מינואר – דצמבר 2011, על פעולותיה וניהולה של עיריית קלנסואה בשנת 2011. חלק מתוצאות הדו"ח מתייחס גם פעולותיה וניהולה של עיריית קלנסואה בשנים 2009 – 2010 .

פעולות הביקורת היו בנושאים הבאים: מנהל העובדים של העירייה – בדיקת מעקב, תחזוקת דרכים ציבוריות, חוקי העזר של העירייה, התקשרות עם האוטומאציה, הקמת אתר אינטרנט, פרסום צו הארנונה, צוות לתיקון ליקויים, גני ילדים – גננות – תקצוב, נכסי דלא ניידי, פנקס חוזים, מערך ארגוני, קווי הטלפון של העירייה, השתתפות חברי מועצת העירייה בישיבות ועדותיה, השתתפות עובדי העירייה בישיבות מועצת העירייה ובישיבות ועדותיה ומעקב אחר תיקון הליקויים בדו"חות מבקר העירייה.

נתונים כלליים**עיריית קלנסואה**

ב- 15/10/1954 קיבלה קלנסואה מעמד של מועצה מקומית. בינואר 2001 שונה מעמדה המוניציפאלי של קלנסואה ממועצה מקומית לעירייה.

שטח השיפוט והאוכלוסייה

שטח שיפוט של עיריית קלנסואה משתרע על 7800 דונם בקירוב. בסוף שנת 2010 מנתה אוכלוסיית קלנסואה, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כ- 19,200 נפש. ובסוף שנת 2011 מנתה אוכלוסיית קלנסואה כ- 19,700 נפש.

ראש העירייה

ראש העירייה המכהן מר חדיגיה מחמוד נכנס לתפקידו זה באמצע חודש דצמבר 2008, לאחר שנבחר בבחירות הכלליות לראשות העירייה שנערכו בנובמבר 2008 בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו), התשל"ה – 1975. החל מחודש יוני 2011 ולאור נבצרותו של ראש העירייה ממלא תפקידו ממלא מקום ראש העירייה מר גמל עבדאלכרים שנבחר כסגן וממלא מקום ראש העירייה בהתאם לסעיף 14 לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו), התשל"ה – 1975.

ממלא מקום וסגני ראש העירייה

לראש העירייה סגן אחד והוא מכהן בתפקיד ממלא מקום ראש העירייה כאמור. החל מחודש ספטמבר 2011 ממלא מקומו של ראש העירייה מכהן בשכר.

מועצת העירייה

מועצת עיריית קלנסואה מנתה 13 חברים.

ועדות העירייה

מועצת העירייה בחרה ב- 16 ועדות חובה (ועדות שהקמתן הינה חובה עפ"י הדין) – ועדת כספים, ועדת מכרזים, ועדה לענייני ביקורת, ועדת הנחות, ועדת תמיכות, ועדת רכש, ועדה חקלאית, ועדת מל"ח, ועדת ביטחון, ועדה לקידום מעמד הילד, ועדת בטיחות בדרכים, ועדת חינוך ועדת ערר.

כמו כן בחרה מועצת הרשות ב- 6 ועדות רשות (ועדות שהקמתן הינה בבחינת רשות בלבד) – ועדת רווחה, ועדת ספורט, ועדה לענייני דת, ועדת תעבורה, ועדה למתן שמות לרחובות ועדת תכנון ובנייה.

מוסדות חינוך

עיריית קלנסואה הינה רשות החינוך האחראית למוסדות החינוך הנמצאים בתחום שיפוט. כל מוסדות החינוך הנמצאים בתחום העירייה הינם בבעלות העירייה. יש לציין כי בית ספר תיכון נמצא כבר שש שנים בניהולה של רשת "עתיד".

בתחום עירייה קלנסואה נמצאים 9 בתי ספר: חמשה בתי ספר יסודיים, שני בתי ספר לחטיבת ביניים ושני בתי ספר תיכוניים. כמו כן בתחום העירייה נמצאים 17 גני-ילדים לגילאי 5 שנים ו- 22 גני ילדים לגילאי 3 – 4 שנים. בשנת הלימודים התשע"א סך כל התלמידים הלומדים בבתי הספר ובגנים כאמור בתחום העירייה הינו כ- 596,6 תלמידים כמפורט להלן:

שם מוסד חינוך	מספר התלמידים
גני ילדים בגילאי 3 – 4 שנים	536
גני ילדים בגילאי 5	530
בתי ספר יסודיים (חמשה בתי ספר)	3,079
בתי ספר לחטי"ב (שני בתי ספר)	1,504
בתי ספר תיכון (שני בתי ספר)	947
סה"כ	6,596

בתחום העירייה נמצאים גם מוסדות אלה: מעון יום, מועדונית משותפת וספרייה עירונית.

תאגידים עירוניים

העירייה הינה הבעלים במשותף עם מועצה אזורית לב השרון של חברה לטיפול במי קולחין קלנסואה – לב השרון בע"מ. העירייה בעלת של 50% ממניות החברה.

העירייה הינה חברה באיגוד ערים לכבאות אזור השרון.

העירייה הינה חברה באיגוד ערים לאיכות הסביבה אזור השרון.

מנהל העובדים

סיכום ממצאי הביקורת

הוצאות השכר מהתקציב הרגיל

1. הוצאות העירייה על שכר עובדים ותשלומים נלווים לשכר בשנת 2010 עלו ב- 13% לעומת שנת 2009 והיו כ- 38% מכלל הוצאותיה בתקציבה הרגיל לאותה שנה.
2. בשנת 2011 ירדו הוצאות העירייה על שכר עובדים ותשלומים נלווים לשכר ב- 5% לעומת שנת 2010 והיו כ- 35% מכלל הוצאותיה בתקציבה הרגיל לאותה שנה.
3. בשנת 2010 חרגה העירייה ממסגרת תקציבה השנתי המאושר להוצאות על שכר בשנה זו ב- 17% ובכך גרמה לגידול בהוצאותיה על שכר.
4. הגידול בהוצאות השכר של העירייה אמור נבע בעיקר מהסיבות כלהלן:
 - (א). גידול ההוצאות בגין העסקת עובדים באמצעות קבלן כוח אדם שעלו מ- 3,002 אלפי"ח בשנת 2008 ל- 3,606 אלפי"ח בשנת 2009 דהיינו גידול של 20% ול- 551,4 אלפי"ח בשנת 2010 דהיינו גידול של 26%.
 - (ב). הוספת משרות בשרות העירייה.
 - (ג). מתן דרגות חריגות לעובדים.
 - (ד). הענקת תוספות חריגות ושלא כדין לעובדי העירייה.
 - (ה). קבלת עובדים חדשים שלא במסגרת התקציב המאושר של העירייה.
5. בשנת 2011 הוצאות העירייה על שכר היו במסגרת התקציב המאושר לאותה שנה.

מצבת כוח-אדם

6. מבדיקת הצעות התקציב לשנים 2009 – 2011 נמצא, כי פעלה העירייה בניגוד להוראות משרד הפנים בכך שלא דנה ולא אישרה במהלך הדיונים על הצעת התקציב לשנים האמורות את תקן כוח האדם (מספר משרות) הדרוש ולא ערכה טבלאות שכר, כנדרש.
7. בשנת 2010 הגדילה העירייה את מכסת המועסקים בשירותיה ב- 7% לעומת שנת 2009 ובשנת 2011 הגדילה העירייה את מכסת המועסקים כאמור ב- 9% לעומת שנת 2010.
8. מניתוח העלייה במכסת כוח אדם לשנת 2010 עולה, כי עיקר הגידול במכסת כוח אדם לשנה זו נובע בעיקר מתוספת 15.4 משרות מורים לבית ספר תיכון החדש בעלות של 644 אלפי"ח, ובתוספת 2.2 משרות בגני הילדים.
9. מניתוח העלייה במכסת כוח אדם לשנת 2011 עולה, כי עיקר הגידול במכסת כוח אדם לשנה זו נובע בעיקר מתוספת 3.5 משרות בגני הילדים, 1.6 משרות סיעות ו- 27.2 משרות עובדים שעתיים בעיקר במערכת החינוך (כמו סיעות, מלוות שמרביתם הייתה מועסקת על ידי חברת כ"א).
10. בשנת הלימודים התשע"א (2010/2011) העסיקה העירייה מזכירים בבתי הספר שבניהולה ב 2.24 משרות מעל המכסה המתחייבת בעלות שנתית של כ- 173,000 ₪.
11. בשנת הלימודים התשע"ב (2011/2012) עולה, כי העירייה מעסיקה מזכירים בבתי הספר שבניהולה ב 1.68 משרות מעל המכסה המתחייבת בעלות שנתית של כ- 129,000 ₪. יש לציין כי משרד החינוך מממן שכר מזכירי בתי ספר בשיעור של 87% מעלות העסקתם בלבד.
12. בשנת הלימודים התשע"א (2010/2011) העסיקה העירייה עובדי ניקיון בבתי הספר שבניהולה באופן לא שוויוני כאשר בחלק מבתי הספר (שני בתי ספר) העסיקה העירייה עובדי ניקיון בפחות משרות מהמתחייב (0.48 משרות) ובחלק מבתי הספר (חמשה בתי ספר) העסיקה העירייה עובדי ניקיון במשרות מעל המתחייב (1.98 משרות) ובסה"כ העסיקה העירייה בשנת התשע"א (2010/2011) עובדי ניקיון ב 1.5 משרות מעל המכסה המתחייבת בעלות שנתית של כ- 108,000 ₪.
13. בשנת הלימודים התשע"ב (2011/2012) המשיכה העירייה להעסיקה עובדי ניקיון בבתי הספר שבניהולה באופן לא שוויוני כאשר בחלק מבתי הספר (שני בתי ספר) העסיקה העירייה עובדי ניקיון בפחות משרות מהמתחייב (0.67 משרות) ובחלק מבתי הספר (חמשה בתי ספר) העסיקה העירייה עובדי ניקיון במשרות מעל המתחייב (2.17 משרות) ובסה"כ העסיקה העירייה בשנת התשע"א (2011/2012) עובדי ניקיון ב 1.5 משרות מעל המכסה המתחייבת בעלות שנתית של כ- 91,400 ₪. יש לציין כי משרד החינוך מממן עובדי הניקיון של בתי הספר בשיעור של 87% מעלות העסקתם בלבד.
14. בשנת הלימודים התשע"ב מעסיקה העירייה עוזרות גננות בגני הילדים שבניהולה ב 4.8 משרות מעל המכסה המתחייבת בעלות שנתית של כ- 384,000 ₪.

15. בשנת הלימודים התשע"ב מעסיקה העירייה סיעות בבתי הספר שבניהולה ב 10.79 משרות מעל המכסה המתקצבת על ידי משרד החינוך בעלות שנתית של כ- 000,775 ₪.

16. מלבד עובד אחד לא מינתה העירייה בשנת 2011 עובדים למשרות החייבות מכרז ללא עריכת מכרז כנדרש.

העסקת עבודה בחלקיות משרה

17. העירייה מעסיקה 170 עובדים במשרות חלקיות מהם 107 עובדים מועסקים בחלקיות משרה בשיעור שנע בין 30% עד 60%. בהתאם לחוקת העבודה כאמור העסקת עובדים בשיעור משרה עד 60% מחייבת תוספת שכר הנעה בין 6% - 10%. העירייה אינה מזכה את עובדיה העובדים בחלקיות משרה שכר מוגדל כמתחייב מהוראות חוקת העבודה כאמור.

נוהל קבלת עובדים

18. לא קיים בעירייה נוהל כתוב לקליטת עובדים וניהול תיקים אישיים לעובדים.

19. לא נפתחו לעובדים החדשים תיקים אישיים.

20. חלק מהעובדים החדשים לא חתמו ולא נדרשו לחתום על שאלון לקבלה לעבודה הכולל הצהרת בריאות וכתב וויתור על סודיות רפואית.

21. בעת קבלתם לעבודה לא נקבעו לעובדים החדשים הגדרת תפקידים ותנאי העסקתם.

22. בעת קבלתם של העובדים החדשים לעבודה בשירות העירייה לא נערכה על ידי העירייה בדיקת התאמתם וכשרותם של עובדים אלה לתפקידים להם התקבלו.

23. בהעדר תיקים אישיים ונתונים שונים בעירייה לגבי העובדים החדשים לא ניתן לבדוק את נושא התאמתם וכשרותם של עובדים אלה לתפקידים להם מוננו.

24. לא נמצאו בידי העירייה כתבי מינוי של העובדים החדשים או אסמכתאות אחרות מהם ניתן ללמוד על תנאי קבלתם והעסקתם של עובדים אלה בעירייה.

מכסת שעות עבודה

25. זה שנים רבות מועסקים עובדי העירייה שעות עבודה פחות מהמכסה המתחייבת, דבר הגורם להגדלת "ערך שעת עבודה". הגדלת "ערך שעת עבודה" כאמור מגדילה במידה ניכרת את הוצאותיה של העירייה על שכר, ובעיקר על התשלום בגין שעות נוספות, ולמעשה הקנה לעובדיה תוספת שכר שאיננה ניתנת לעובדי מדינה בעלי דרגות ותנאי עבודה דומים.

נוכחות בעבודה

26. מתוך 248 עובדים החייבים החתמת כרטיסי נוכחות 55 עובדים בלבד חותמים בשעון ויתר 192 עובדים מדווחים על נוכחותם בעבודה באופן ידני.

27. העדר נוהל כתוב יחיד לגבי שיטת ואופן הדיווח על נוכחות העובדים ושעות העבודה במקומות העבודה השונים. העירייה לא דאגה לתת הוראות והנחיות ברורות למוסדות בהם מועסקים עובדי עירייה ולאחראים בהם על אופן ודרישות הדיווח על שעות העבודה של העובדים במוסדות אלה.

28. מרבית העובדים אינם ממלאים את מכסת שעות העבודה המתחייבת לגבי עובדים באותה עבודה על פי תנאי השירות. נמצא גם, כי עובדים המועסקים באותו סוג עבודה עובדים לפי מכסת שעות עבודה השונה מעובד לעובד.

29. העדר פיקוח מתמיד מטעם העירייה על עבודתם של העובדים האמורים.

30. חלק מהעובדים נוהג לאחר לעבודה או ליציאה מוקדמת ממנה.

31. נמצאו מקרים בהם לא נוכו שעות עבודה מעובדים שאיחרו לעבודה או שיצאו מוקדם מהעבודה.

32. אי נקיטת הליכים משמעותיים נגד עובדים שנהגו לאחר לעבודה או לצאת מוקדם מהעבודה.

33. העירייה לא הקפידה על חישוב שעות העבודה לפי רישום שעות העבודה בדיווחי הנוכחות.

34. מספר עובדים לא דיווחו על שעות עבודתם ולמרות זאת קיבלו שכרם כרגיל.

35. מספר עובדים לא החתימו את כרטיס הנוכחות שלהם כנדרש ולא פורטו הסיבות לאי-החתמתם.

36. נמצאו מקרים בהם עובדים לא החתימו את כרטיס הנוכחות שלהם והדבר הוסף באופן ידני בלא פירוט הסיבות לאי-החתמת הכרטיס.

37. חלק מדו"חות הנוכחות לא נחתמו על ידי העובדים.

38. חלק מדו"חות הנוכחות לא נחתמו או לא אושרו על ידי הממונים על העובדים.

39. בחלק מדו"חות הנוכחות לא נרשמו שעות העבודה, שעות הכניסה והיציאה ממקום עבודתם ולכן לא ברור על סמך מה חושבו ימי העבודה של עובדים אלה.

ניהול תיקים אישיים של העובדים

40. לא נמצא רישום כלשהו לגבי מיקומו של כל תיק ותיק בכל זמן שהוא, דבר המקשה על איתורם של התיקים או מהווה סכנה לאובדן של תיקים אלה.

41. לא קיים בעירייה נוהל כתוב לקליטת עובדים וניהול תיקים אישיים לעובדים.

42. לא קיים בעירייה נוהל כתוב לעיון בתיקים האישיים של העובדים על-ידי העובדים.

43. בכל התיקים חסרים מסמכים הכרחיים לניהולן התקין והמסודר של תיקים אלה כלהלן:

א. בכל התיקים האישיים של העובדים חסר כרטיס מסמכים או טופס המכיל רשימת המסמכים המצויים בתיקים.

ב. בחלק מהתיקים האישיים של העובדים חסר שאלון לקבלה לעבודה הכולל הצהרת בריאות וכתב וויתור על סודיות רפואית.

ג. בכל התיקים האישיים של העובדים חסרים הגדרת תפקידו של העובד, תנאי העסקתו ושינויים בתנאים.

44. ברובם המוחלט של התיקים לא נמצאו אישורים רפואיים כמתחייב מתנאי השירות כאמור. עולה גם, כי בעת קבלת עובדים לעבודה בשירות העירייה לא ביקשה העירייה מהעובדים להמציא אישורים רפואיים כאמור. בחלק מהתיקים הסתפקה העירייה בהחתמת העובדים על שאלון וכתב וויתור על סודיות.

מסלולי קידום ודרגות חריגות

45. העירייה לא מילאה אחר הוראות תנאי השירות וקידמה עובדים רבים בסטייה מתנאי השירות.

46. נמצאו מקרים בהם עובדים עברו מסלול קידום מהיר בלי להשלים את זמן השהות בדרגה כמתחייב מתנאי השירות.

47. העירייה נתנה במשך שנים רבות לחלק מעובדיה דרגות גבוהות מהדרגה העליונה במתח הדרגות שנקבע לעובדים וזאת בהתעלם מההסכמים הקיבוציים והמגבלות התקציביות המחייבות, ובכך נתנה להם הטבות ניכרות בתנאי שכרם.

48. אי קידום עובדים המועסקים בשירות העירייה והזכאים לכך במשך שנים רבות.

תוספות שכר ייחודיות

49. העירייה משלמת לחלק מעובדיה תוספות שכר ייחודיות, שאינן מעוגנות בהסכמים הקיבוציים. תוספות אלה היו לעתים גם בניגוד להוראות חוק יסודות התקציב, המחייבות מתן תוספות שכר ייחודיות שאינן נהוגות אצל עובדי המדינה בקבלת אישור מוקדם מאת שר האוצר.

50. העירייה שילמה לשלושה מעובדיה תשלום שכונה "תוספת ניהול" בשיעור של 20% מהשכר המשולב. בחודש דצמבר 2011 נעה התוספת לעובד בין 1,023.₪ ל- 1,522.₪ והסכום הכולל של התוספת לחודש זה הגיעה לכ- 3,997.₪. הסכום הכולל של התוספת האמורה בשנת 2011 הגיעה לכ- 48,000.₪.

51. העירייה שילמה ל- 4 מעובדיה תשלום שכונה "תוספת מאמץ". הסכום הכולל של התוספת האמורה בחודש דצמבר 2011 הגיע לכ- 3,300.₪. הסכום הכולל של התוספת האמורה בשנת 2011 הגיע לכ- 40,000.₪.

52. העירייה שילמה, בניגוד להוראות תנאי השירות, ל- 2 מעובדיה שאינם זכאים לכך תוספת פיצול. סכום התוספת הינו 647.₪ לעובד בחודש. סכום התוספת הכולל לחודש דצמבר 2011 הגיע לכ- 1,300.₪. הסכום הכולל של התוספת לשנת 2011 הגיע לכ- 16,000.₪.

53. העירייה שילמה לאחד מעובדיה תשלום שכונה "תוספת תמריץ". הסכום הכולל של התוספת האמורה מגיע לכ- 2,800.₪ לשנה.

54. העירייה שילמה לשניים מעובדיה תשלום שכונה "תוספת גמול" בסכום של 1,078.₪ לחודש. הסכום הכולל של התוספת האמורה מגיע לכ- 13,000.₪ לשנה.

55. העירייה שילמה ל- 6 מעובדיה תוספת המכונה "תוספת אחוזים" או "תוספת באחוזים" בשיעורים שנועו בין 15% ל- 21% מהשכר המשולב. הסכום הכולל של התוספת האמורה בחודש דצמבר 2011 הגיעה לכ- 6,737.₪. הסכום הכולל של התוספת האמורה בשנת 2011 הגיע לכ- 81,000.₪.

56. בעירייה מועסקים שלושה עובדים במחלקת הרווחה בכונניות במספר שעות הנע בין 32 ל 96 שעות.
57. העסקת עובדים בכוננות כאמור נעשתה ללא קביעת נהלים לאישור מראש של העסקת עובדים כאמור ולדיווח מפורט על ביצוע העבודה כנדרש על-פי סדרי מינהל תקין.
58. התשלום בגין שעות הכוננות לעובדים כאמור מבוסס על מכסת שעות חודשית, הנקבעת מראש. התשלום האמור לא הותנה בדיווח או ברישום כלשהו של העובדים, כך שבפועל הוא מהווה תוספת קבועה לשכר העובדים. נמצא עוד כי חלק מהעובדים דיווחו על שעות כוננות המקבילות לשעות העבודה הרגילות.
59. העדר נוהל כתוב בכל הקשור להעסקת עובדים בשעות נוספות או בעבודה בימי המנוחה השבועית, לאישור מראש של העסקת עובדים כאמור ולדיווח על ביצוע העבודה.
60. העירייה שילמה ל- 7 מעובדיה תמורת שעות נוספות כאשר לחלקם בוצעו התשלומים באופן קבוע.
61. לא נמצאו בידי העירייה אסמכתאות על אישור העסקת העובדים כאמור בשעות נוספות על ידי ראש העירייה.
62. התשלום לחלק מהעובדים עבור שעות נוספות מבוסס על מכסת שעות חודשית, הנקבעת מראש. התשלום האמור לא הותנה בדיווח או ברישום כלשהו של העובדים, כך שבפועל הוא מהווה תוספת קבועה לשכר העובדים. על כך מעיד ציון הסימן 9999 מול תשלומים אלה בתלושי השכר של העובדים וכן תשלום מכסת שעות זה בכל אחד מהחודשים.
63. רובן המוחלט של השעות הנוספות עליהן דווח על ידי העובדים בוצעו בימי שישי – שבת דהיינו בימי המנוחה השבועית ולכן אין מדובר בעבודה בשעות נוספות אלא בעבודה בימי המנוחה השבועית ועליהן חלים הוראות החוק בהקשר לעבודה בימי המנוחה השבועית.
64. העירייה נוהגת זה שנים לשלם לשניים מעובדיה תשלום המכונה "שעות נוספות גלובאליות", המבוסס על מכסת שעות חודשית, הנקבעת מראש. התשלום האמור לא הותנה בדיווח או ברישום כלשהו של העובדים, כך שבפועל הוא מהווה תוספת קבועה לשכר העובדים. סכום התוספת האמורה הגיע בחודש דצמבר 2011 לכ - 9,000 ₪. בשנת 2011 הגיע סכום התוספת האמורה לכ - 107,000 ₪.

אחזקת רכב

65. זה שנים העירייה משלמת לחלק מעובדיה דמי השתתפות באחזקת רכב. הענקת דמי השתתפות וקביעת רמת הניידות ומכסת הק"מ לעובדים אלה, לא נעשתה על סמך קריטריונים מחייבים.
66. לא הוגשו מסמכים על נחיצות השימוש ברכב האישי לצורכי מילוי התפקידים.
67. לא נמצא תיעוד על היקף הנסיעות שיכול העובד לבצע לצורכי העבודה.
68. לא נמצאו סימוכין לשיקולים שהניעו את העירייה לאשר הענקת דמי השתתפות באחזקת רכב.
69. התשלומים בגין החזר הוצאות משתנות כאמור משולמות באופן גלובאלי ללא דיווח מפורט.

קצובת נסיעות

70. במשך שנים רבות, ומלבד מקרים בודדים, אין העירייה משלמת לעובדיה הזכאים לכך קצובת נסיעות כמתחייב מהוראות חוקת העבודה. אי תשלום קצובת נסיעות כאמור גרר אחריו תביעות משפטיות מצד חלק מעובדים העירייה. בפסקי דין שניתנו בתביעות אלה חויבה העירייה לשלם לעובדים האמורים קצובת נסיעות.

תוספת אחוזית-שקלית

71. נכון לסוף שנת 2011 לא מילאה העירייה אחר הוראות ההסכמים הקיבוציים לפיהם זכאים חלק מהעובדים לבתוספת אחוזית-שקלית כמתחייב על פי הוראות הסכמים אלה. יש לציין כי מדובר בעשרות עובדים שחלקם הגדול משתכרים שכר מינימום.

תשלומי חובה

72. בשנת 2011 הקדישה העירייה מאמצים רבים על מנת לשלם את תשלומי הפיגורים בגין תשלומי חובה למס הכנסה, למוסד לביטוח לאומי, לקופות גמל, למבטחים, לחברת הביטוח בגין ביטוח מנהלים ולקרנות השתלמות. ובמקרים רבים נחלה הצלחה בהפחתת חובותיה בגין התשלומים כאמור ובתשלומן. מן הראוי לציין כי במשך שנת 2011 משלמת העירייה את התשלומים השוטפים בגין תשלומי החובה כאמור באופן סדיר. אולם עדיין נשארה העירייה חייבת בגין תשלומי הפיגורים כאמור לעיל נכון לחודש דצמבר 2011 כ- 3,230,000 ₪ שהינו סכום גבוה.

הערכת עובדים וסדרי בידוק ובקרה

73. בעירייה אין נוהל להערכת עובדים. העלאת העובדים בדרגות ושינוי תנאי עבודתם ותנאי שכרם נקבעים על ידי ראש העירייה ולפי שיקול דעתו.
74. לא נמצאו סימוכין לשיקולים שהניעו את העירייה לאשר העלאה בדרגות לעובדים.
75. ברוב המקרים שנבדקו לא התבססו השינויים במעמדם של עובדי העירייה על אסמכתאות כאמור.
76. דבר הענקת הדרגות לעובדים, הענקת תוספות שכר, שינויים בשכר עובדים והשתתפות העירייה בהוצאות אחזקת רכב לעובדים לא הובאו לדיון ולאישור בפני מועצת העירייה או בפני וועדה מוועדותיה.

חופשה שנתית

77. מספר רב מעובדי העירייה צברו יותר מ- 55 ימי חופשה שנתית.
78. חלק מעובדי העירייה יצאו לחופשה כאשר לא היו זכאים לכך. בספרי העירייה נמצאו עובדים אלה ביתרת ימי חופשה שלילית.

המלצות הביקורת

1. על העירייה להימנע מכל הוצאה על שכר שאיננה במסגרת התקציב המאושר של העירייה.
2. בכל הקשור לקבלת עובדים, על העירייה לפעול לפי הוראות פקודת העיריות ותקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים), התש"ם – 1979. עובדים למשרות החייבות מכרז יש לקבל רק עקב עריכת מכרז לפי התקנות האמורות.
3. הביקורת מדגישה בזאת, כי על העירייה להקפיד לקבל עובדים רק על-פי מסלולי קידום ומתח הדרגות שנקבעו בהסכמים קיבוציים, המרוכזים בהוראות חוקת העבודה והאוגדן, וכי עניין קבלת עובדים בתנאים חריגים אינו נתון לשיקול דעתה של העירייה.
4. הביקורת בדעה כי מן הראוי שהעירייה תימנע ככל שניתן מהעסקת עובדים בחלקיות משרה עקב פיצול משרות, דבר שיחייב העירייה בתשלום שכר מוגדל לעובדים המועסקים כאמור. במידה והעירייה תהיה נאלצת להעסיק עובדים בחלקיות משרה עליה לשלם לעובדים אלה שכר מוגדל כמתחייב מהוראות חוקת העבודה.
5. על העירייה לדאוג לכך, כי עובדי העירייה יועסקו שעות עבודה להתאם למכסה המתחייבת לסוג עבודתו של כל עובד ועובד, דבר אשר ימנע מתן תוספות שכר בלתי חוקיות עקב "הגדלת ערך שעת העבודה" במקרה של העסקת עובדים שעות עבודה פחות מהמכסה המתחייבת.
6. על העירייה לאכוף על כל עובדיה את ההוראה בדבר החתמת כרטיסי נוכחות הן בתחילת העבודה והן בסיומה, כדי שתוכל לבדוק האם העובדים מילאו את מכסת שעות העבודה הנדרשת, וכן לאמת תביעות של עובדים לקבלת תמורה בגין שעות נוספות. לשם ביצוע האמור בדרך הטובה ביותר מן הראוי, כי בכל המוסדות בהם מועסקים עובדי עירייה יותקנו שעוני נוכחות. רצוי שהשעונים יהיו ביומטריים (זיהוי טביעות אצבע).
7. מן הראוי, כי בעירייה יהיה נוהל כתוב יחיד לגבי שיטת ואופן הדיווח על נוכחות העובדים במקומות העבודה השונים.
8. יש לערוך פיקוח מתמיד מטעם העירייה על נוכחותם בעבודה של עובדי העירייה.
9. על עובדי העירייה להתייבב לעבודה ולצאת ממנה במועד ולהימנע מכל איחור או יציאה מוקדמת בלתי מוצדקים.
10. על העירייה לנכות שעות עבודה מכל עובד שאיחר לעבודה או שיצא מוקדם מהעבודה והכול לפי הוראות תנאי השירות.
11. עובדים שלא מתייבבים לעבודה כמתחייב או שהם מרבים לאחר לעבודה או לצאת מוקדם מהעבודה יש לנקוט בהליכים משמעתיים.

12. יש להקפיד על כך, כי חישוב שעות העבודה ייעשה לפי רישום שעות העבודה בדיווחי הנוכחות.
13. יש לשלם שכר רק לעובדים המדווחים על שעות עבודתם.
14. בכל מקרה של אי החתמת כרטיס הנוכחות של העובד או במקרה של רישום, שינוי או תיקון בדו"ח הנוכחות של העובד יש לציין את הגורם המבצע, הגורם המאשר ופירוט הסיבות לכך.
15. יש להקפיד על כך, כי דו"חות הנוכחות של העובדים ייחתמו על-ידי העובדים עצמם ויאושרו על-ידי האחראים עליהם.
16. יש להקפיד על כך, כי בדו"חות הנוכחות של העובדים יפורטו כל הנתונים המתחייבים ובמיוחד שעות העבודה, שעות הכניסה לעבודה ושעות היציאה ממקום העבודה.
17. על העירייה לדאוג לכך, כי התיקים האישיים של העובדים יימצאו במקום סגור ושמור למען מניעת אובדן של תיקים אלה ולמען איתורן הזמין והמהיר בעת צורך.
18. מן הראוי, כי בעירייה ייקבע נוהל קליטת עובדים חדשים וניהול תיקים אישיים לעודים שיהיה מבוסס על הוראות תנאי השירות. בנוהל ניהול תיקים אישיים ייכללו הוראות בדבר העיון בתיקים האישיים של העובדים.
19. למען השמירה על התיקים האישיים ולמען ניהולן התקין של תיקים אלה מן הראוי, כי בתיקים יימצאו כל המסמכים, התעודות והאסמכתאות ההכרחיים והרלוונטיים כגון:
- כרטיס מסמכים או טופס המכיל רשימת המסמכים המצויים בתיקים;
 - שאלון לקבלה לעבודה הכולל הצהרת בריאות וכתב ויתור על סודיות רפואית;
 - אישורים רפואיים על אודות מצבו הבריאותי של העובד;
 - הגדרת תפקידו של העובד;
 - תנאי העסקתו;
 - שינויים בתנאי העסקה;
 - כרטיס ימי מחלה;
 - כרטיס חופשה שנתית.
20. על העירייה, בעת קבלת עובדים לעבודה בשירות העירייה לדרוש מהעובדים להמציא אישורים רפואיים על מצבו הבריאותי של העובד ועל התאמתו לעבודה בה אמור עובד זה לעסוק וזאת כנדרש מתנאי השירות.
21. על העירייה להימנע מקידום המהיר של עובדיה שלא בהתאם לתנאי השירות וללא מילוי של התנאים לכך - השלמת השהייה של פרק זמן מינימאלי בדרגה וכישורי העובד.
22. על העירייה להימנע ממתן לעובדיה דרגות חריגות הגבוהות מהדרגה העליונה במתח הדרגות שנקבע לסוג עבודתם של עובדים אלה. מן הראוי, כי העירייה תשקול ביטול הדרגות החריגות שניתנו לעובדים שלא בהתאם למתח הדרגות כאמור.
23. על העירייה להקפיד על תשלום שכר לעובדים על-פי הדרגות התואמים לאותם תפקידים בהם מועסקים עובדים אלה.
24. מן הראוי, כי יקודמו עובדים אשר במשך שנים רבות לא קודמו והכול על-פי הוראות תנאי השירות.
25. על העירייה להימנע ממתן תוספות שכר חריגות ובלתי חוקיות. מן הראוי, כי העירייה תשקול ביטול תוספות שכר כאמור שניתנו שלא כדין.
26. בנושא העסקת עובדים בכוננות על העירייה לנהוג לפי קריטריונים ותנאים כלהלן:
- א. העסקת עובדים שלגביהם נקבעו הוראות מיוחדות;
 - ב. נחיצות הימצאות העובד בכוננות;
 - ג. יש לערוך תוכנית כוננות לכל עובד הנדרש להיות בכוננות שתכלול את שעות תחילת הכוננות, שעת סיומה ושם היחידה בה משרת הכונן.
 - ד. על הכונן להגיש דו"ח חודשי על ביצוע הכוננות, בו יפורטו ימי ושעות הכוננות בפועל. דו"ח כאמור ייחתם על ידי העובד ויאושר על ידי הגורם האחראי על העובד.
 - ה. דו"ח כאמור ישמש בסיס לתשלום התמורה לעובד, לאחר השוואתו על ידי האחראי לכך עם תוכנית הכוננות.
27. כדי לקיים פיקוח נאות על העסקת עובדים בשעות נוספות, כנדרש על-פי סדרי המנהל התקין, מן הראוי, כי העירייה תקבע נהלים לאישור מראש של העסקת עובדים בשעות נוספות ובימי המנוחה השבועית ולדיווח מפורט על ביצוע העבודה.

28. על העירייה להימנע מתשלומים בגין שעות נוספות גלובאליות ו/או מתשלומים בגין שעות נוספות ללא אישור וללא דיווח נאות כמתחייב מהוראות הדין וחוקת העבודה.
29. מן הראוי, כי דמי השתתפות באחזקת רכב של עובדי העירייה, קביעת רמת הניידות ומכסת הק"מ לעובדים אלה תיעשה על סמך קריטריונים יחידים, ברורים ומחייבים כגון: נחיצות השימוש ברכב האישי לצורכי מילוי התפקידים של העובדים, היקף הנסיעות שיכול העובד לבצע לצורכי העבודה.
30. מומלץ להקים ועדת רכב שתפקידה יהיה להמליץ בפני ראש העירייה על זכאותם של עובדי העירייה להשתתפות בהוצאות אחזקת רכב לפי הקריטריונים כאמור.
31. מן הראוי, כי החלטות על הענקת דמי השתתפות באחזקת רכב והשיקולים שהניעו את העירייה לאשר הענקה כאמור ימצאו ביטוי באסמכתאות שיצורפו לתיקים האישיים של העובדים מקבלי הענקות אלה.
32. על העירייה להקפיד על יישומן של הנחיות משרד הפנים לאישור תשלומים בגין החזר הוצאות משתנות בהתאם לרמת הניידות שתאושר לעובדים על ידי העירייה ואשר לא יעלו על תקרה שנקבעה בהנחיות של עד 833 ק"מ לחודש.
33. על העירייה להקפיד על יישומן של הנחיות משרד הפנים ולהימנע מתשלומים בגין החזר הוצאות משתנות באופן גלובאלי וללא דיווח מפורט. על-פי ההנחיות האמורות נסיעות עד ל- 500 ק"מ אפשר לדווח ללא פירוט, אולם כל ק"מ מעל 500 ק"מ הראשונים יש לדווח באופן מפורט ומלא בגין כל נסיעה ונסיעה.
34. מן הראוי כי העירייה תשלם לעובדיה הזכאים לכך דמי נסיעות בהתאם לחוקת העבודה וההסכמים הקיבוציים החלים על עובדים אלה.
35. מן הראוי כי העירייה תשלם לעובדיה הזכאים לכך תוספת שקלית-אחוזית בהתאם להסכמים הקיבוציים החלים על עובדים אלה.
36. מן הראוי, כי העירייה תקבע נוהל להערכת עובדיה ועריכת חוות-דעת על עבודתם של עובדים אלה אשר תוכל לשמש בסיס וכלי עזר לראש העירייה ולגורמים האחראים בעת החלטות על קבלת עובדים בניסיון או על החלטות על קידום עובדים וכו'.
37. על העירייה לדאוג לכך, כי עובדיה לא יצברו יותר מ- 55 ימי חופשה שנתית כמתחייב מהוראות תנאי השירות וזאת על-ידי הוצאת העובדים לחופשה או על-ידי מחיקת כל הצטברות של ימי חופשה מעל 55 ימי חופשה.
38. מן הראוי, כי העירייה תימנע מהוצאת עובדים לחופשה שנתית כאשר עובדים אלה אינם זכאים לכך, או שלא עומדים לזכותם ימי חופשה.
39. מן הראוי, כי העירייה תקפיד הקפדה יתרה על תשלום הכספים במועד לקופות הגמל, על אחת כמה וכמה של חלק העובד המנוכה משכרו וזאת במיוחד לאור העובדה שהסנקציה על כך היא פיצויי הלנה, מה עוד שאי העברת כספים שנוכו משכר העובדים ליעדם מהווה עבירה פלילית.
- תשומת לב העירייה מופנית בזאת לפסק דין בתיק ע"ע 73/03 קרן ההשתלמות לעובדי הרשויות המקומיות נ' ערבה מועצה מקומית, שדן בעניין חיוב הרשות המקומית בפיצויי הלנה כחוק בשל האיחור בתשלום הכספים המגיעים לקרנות השתלמות בגין עובדיהם. בפסק הדין האמור חייב בית הדין הארצי לעבודה את הרשות המקומית לשלם את חובה לקרן ההשתלמות בתוספת פיצויי הלנה כחוק.
40. תשומת לב העירייה מופנית לכך, כי ביום 03/03/1999 נחתם בין מרכז השלטון המקומי והסתדרות העובדים הכללית החדשה הסכם קיבוצי בנושא הטיפול בחריגות שכר של עובדי הרשויות המקומיות שהיה על דעת הממונה על השכר במשרד האוצר. הסכם זה הכשיר, בדיעבד, תוספות שכר חריגות אשר שולמו על ידי הרשויות המקומיות (עד לתקרה של 82.5% משכר בכירים) עד ליום 31/08/1998. אשר-על-כן, על העירייה בדיונה על חריגות שכר של עובדיה לקחת בחשבון את הוראות ההסכם האמור.
41. לאור ממצאי הביקורת כאמור ממליצה הביקורת לעירייה למנות חשב שכר בחצי משרה לפחות שתפקידו יהיה הטיפול בשכר העובדים ובכל הקשור לשכר העובדים ותנאי העסקתם.

תחזוקת דרכים ציבוריות

בשנת 2008 בדק מבקר העירייה את טיפול העירייה בתחזוקת הכבישים והמדרכות בעיר. בייחוד נבדקו הנושאים האלה: תחזוקה מונעת, טיפול במפגעים, חלוקת תקציבים, שיטות תחזוקה, היענות לפניות הציבור, מתן היתרי חפירה לצורך הנחת תשתיות תת-קרקעיות. את תוצאות הבדיקה, הממצאים שהועלו עקב הבדיקה וההמלצות של הביקורת נכללו בדו"ח מבקר העירייה לשנת 2008.

בדיקה זו הינה בדיקת מעקב לבדיקת מבקר העירייה בנושא תחזוקת כבישים ומדרכות בעיר שבוצעה בשנת 2008 כאמור.

מבוא

סלילת הרחובות בעיר והחזקתם במצב תקין הן בסמכות העירייה. סעיף 249 (11) בפקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן - פקודת העיריות) קובע, כי:

"סמכותה של עירייה לסלול כל רחוב שאיננו רכוש הפרט ולדאוג למצבו התקין של כל רחוב כאמור";

סעיף 249 (12) בפקודת העיריות קובע, כי:

"סמכותה של עירייה לסלול מדרכות או לדרוש מבעלי מקרקעין הגובלים רחוב לסלול, סלילה ראשונה, מדרכה לאורך הרחוב הגובל את מקרקעיהם";

סעיף 235 לפקודת העיריות קובע - כי "בעניין רחובות תעשה העירייה פעולות אלה:

(1) תפקח על השיזור, הרום, הרוחב והבניה של כל רחוב;

(2) תדאג לתיקונו, ניקויו, הזלפתו, תאורתו וניקוזו של רחוב שאיננו רכוש הפרט;

(3) תמנע ותסיר מכשולים והסגת גבול ברחוב";

(5) "תנקוט אמצעי-זהירות נאותים נגד תאונות בשעת בנייתם או תיקונם של רחובות, בימים או תעלות".

בעניין זה קבע בית המשפט העליון כדלהלן:

"העירייה היא הרשות הציבורית עליה הוטלה האחריות להחזיק במצב תקין את הדרכים הציבוריות הנמצאות בתחום שיפוט. תפקיד זה איננו בגדר 'רשות' גרידא, אלא הוא נמנה עם התפקידים העיקריים וההכרחיים אשר כל עירייה מחויבת למלאם, שאם לא כן לא יהיו חיים תקינים לתושבי המקום.

העירייה חייבת לנקוט אמצעי זהירות סבירים כדי למנוע נזק למשתמשים בדרך ציבורית, לדאוג לתקינותם של הכבישים המשרתים את הציבור הרחב, והיא אחראית לפיתוח הכבישים, ולתחזוקתם.

מערכת הכבישים

בדו"ח הביקורת לשנת 2008 צוין כי "על פי מחלקת ההנדסה של העירייה, בשטח השיפוט של עיריית קלנסואה כ- 40 ק"מ דרכים סלולות ובחלק גדול בדרכים אלה סלולות גם מדרכות. במחלקת ההנדסה של העירייה אין נתונים על אורך המדרכות הסלולות בעיר.

ממצאים

1. בעירייה מחלקת ההנדסה הינה הגוף המטפל בשיפור ובתחזוקה של מערכת הכבישים. ובין היתר היא עוסקת בתכנון של מערכת הכבישים העירונית, תחזוקת כבישים ומדרכות וכן היא מפקחת על פרויקטים בתחום סלילת דרכים חדשות שמבצעים קבלני חוץ. במחלקה שלושה עובדים. כל העבודות בגין תחזוקת כבישים מתבצעות על ידי קבלנים חיצוניים המועסקים על ידי העירייה.

2. תקציב התכנון היה כולו מיועד לתכנון כבישים חדשים שנמצא בעדיפות ראשונה. מתקציב התכנון בפועל לא הוקצה כל חלק שהוא, המיועד לתחזוקת כבישים ומדרכות ולשינויים גיאומטריים ולשיפורים הנדסיים.

3. רוב הכבישים בתחומי העיר הינם כבישים ישנים ועל סלילתם עברו שנים רבות. הכביש האחרון שנשלל בעיר היה מלפני חמש שנים בשנת 2004. מרבית מערכת הכבישים חייבת תיקונים, שיפורים וטיפול שונים מהם חלקים החייבים שיקום הכביש ותיקון יסודי.

4. לפי דעת הביקורת תקציב העירייה בגין תחזוקת כבישים הינו לכל הדעות תקציב דל, אינו מספיק, אינו עונה על הצרכים המתחייבים ואינו תואם את המציאות הריאלית בעיר.

5. אין בידי העירייה איסוף נתונים שיטתי על מצב הכבישים בעיר, ואין חשיבה ותכנון מסודרים בדבר תחזוקה מונעת של הכבישים, והדבר מגדיל את הצורך בתחזוקת שבר ובטיפול חירום.

6. עלות ביצוע עבודות תחזוקת השבר הנותנות פתרון זמני בלבד גדולה לאין שיעור מעבודות התחזוקה המונעת, ובחישוב לעתיד הן מייקרות את ביצועה.

7. מבדיקות נתוני התקציב השנתי עולה, כי העירייה לא הקצתה מתקציבה לתחזוקה מונעת לכבישים קיימים, שרבים מהם לא שוקמו שנים רבות. במשך שנים נקטה העירייה בעיקר בתחזוקת שבר. הזנחת התחזוקה המונעת והצטברות של מפגעים שלא תוקנו משפיעים על בטיחות התושבים ורווחתם. ככל שעובר הזמן בלי שנעשות עבודות תחזוקה מונעת של כבישים, רמת השיקום הדרושה עולה ומתייקרת מאוד, וככל שהעירייה ממעטת בהשקעה בו, מידרדר מצב המיסעה, ובעקבותיו הולכת ומתייקרת תחזוקת השבר.

8. בתקופה 2004 – 2008 הוציאה העירייה מתקציבה על תחזוקת כבישים ועבודות ריבוד דחופות של מיסעות ומדרכות בממוצע לשנה סך של -155,000 ש"ח בלבד. בשנת 2009 הוציאה העירייה מתקציבה כאמור -65,000 ש"ח בלבד, ובשנים 2010 ו-2011 לא הוציאה העירייה מתקציבה על תחזוקת כבישים ולא כלום.

9. בעירייה לא הוכנה תוכנית אב לשיקום כבישים. כמו כן לא הוכנו בעירייה תוכנית רב-שנתית ותוכנית שנתיית לתחזוקת ולשיקום כבישים בעיר.

10. בהעדר תכנית רב-שנתית ותוכנית שנתיית לתחזוקה המונעת ולשיקום כבישים בעיר, סדרי העדיפויות לשיקום המיסעות נקבעים בדרך כלל לפי הצורך לתקן ליקויים דחופים וללא תכנון ארוך טווח.

11. הביקורת בדעה כי מ בהעדר תכנית רב-שנתית ותוכנית שנתיית לתחזוקה המונעת ולשיקום כבישים בעיר, לא ניתן לדעת עד כמה ההשקעה הכספית השנתית תורמת לשיפור מצב הכבישים בעיר, ואם אמנם מתקנים ומרבדים את הכבישים הזקוקים לכך ביותר, וכיצד הדבר משפיע על רמת רשת המיסעות.

12. מממצאי הביקורת עולה, כי אין בעירייה כל מעקב אחר מצב הכבישים בעיר, ובכלל זה גיל המיסעות ופעולות השיקום שנעשו במשך השנים. כמו כן אין מידע מרוכז על מספר הפעמים שנערכו חפירות בכל כביש כדי להניח קווי תשתית. אין כל מעקב אחר מספר הפעמים שבהם ניתנו היתרי חפירה בכל כביש, ואין רישום מרוכז של הדבר. בשל העדר פיקוח על הנעשה וחוסר נתונים על הנחת תשתיות המצריכה שיקום של המיסעה אין לעירייה מידע הדרוש לה לתכנון תחזוקת הכבישים שבתחומה וריבודם.

13. הועלה, כי אין בעירייה רישומים בגין תלונות האזרחים על מפגעים בכבישים ובמדרכות ואין גורם המוסמך והאחראי על רישומים כאלה כדוגמת מוקד עירוני. כמו כן אין בעירייה מידע מרוכז על מספר התלונות של האזרחים על מפגעים כאמור. הביקורת בדעה כי בהעדר רישום כאמור משמיטה העירייה מידה כלי ואמצעי חשוב למעקב אחר הידרדרותן של המיסעות והמדרכות.

14. הביקורת בדעה, כי מאחר והעירייה אינה מקיימת מעקב ובקרה בדבר התיקונים הנעשים בכבישים, ואינה מרכזת נתונים על תלונות אזרחים על מפגעים, על חפירות קווי התשתית ועל התביעות הכספיות, היא אינה יכולה לקבוע סדרי עדיפויות כלכליות של הכבישים שיש לרבד על סמך מלוא המידע הנוגע בדבר.

15. בהעדר רישום כאמור לא ניתן לבדוק את אופן ויעילות הטיפול של העירייה והגורמים המוסמכים והאחראים לכך בעירייה בתלונות האזרחים במפגעים בכבישי העיר. כמו כן לא ניתן לברר אם תוקנו כל המפגעים שלגביהם הוגשו התלונות.

16. אף שחברות התשתית אחראיות בחלקן לאטימתן של התעלות שחפרו מזה שנים רבות עדיין לא דאגה העירייה להסדיר את יחסיה המשפטיים עמן באמצעות חוזה.

17. למרות הזמן הרב שעבר עדיין לא סוכמו עם חברות התשתית שיטת שיקום המיסעה והמפרט הטכני לשיקום תעלות.

18. אי-הסדרת הקשרים בין העירייה ובין חברות התשתית בהסכמים משפטיים מפורשים גורמת אי-בהירות, בין היתר, בעניין התחייבות החברות ואחריותן לשיקום המיסעות לפי אמות המידה שקבעה העירייה. התחייבות שכזו תמנע בעתיד הוצאות מיותרות מחשבון העירייה אם השיקום לא יעשה ברמה הנדרשת ותצמצם ככל האפשר את הפגיעה באיכות החיים של התושבים.

המלצות

1. הביקורת מבהירה בזאת, כי על העירייה מוטל להחזיק במצב תקין את הדרכים הציבוריות הנמצאות בתחום שיפוטה. התפקיד הוא חיוני ואינו בגדר רשות. אחריות זו כוללת דאגה מתמדת לתקינותן של הדרכים הציבוריות ולמניעת מפגעים בטיחותיים לאזרחי העיר ולכלי רכבם, ומן הראוי שהדבר יעשה לפי תכנית אב ותכניות שנתיית לתחזוקה מונעת, הנקבעת לפי מדדים על מצבם של המיסעות, רמת הינזקותן והשיקום שנדרש לשיפור איכותן.

2. לפי דעת הביקורת מן הראוי לעירייה שתיתן את הדעת להכנת תכנית אב לתחזוקה מונעת לשיקום מיסעות של רשת כל הכבישים שבתחום שיפוטה.

3. מן הראוי כי בעת חלוקת תקציבים בעניין עתיר השקעה כריבודי כבישים, יעמדו לנגד עיניהם של מקבלי ההחלטות בעירייה כל הנתונים המרוכזים הדרושים לקביעת סדרי עדיפות כלכלית והנדסית, בהתאם למדדים אובייקטיביים ומקובלים.

4. הביקורת מעירה לעירייה, כי ראוי שתעקוב אחר פריסת התשתיות שבתחומה ואחר הטיפול בהן ותשתמש בנתוני המעקב כבסיס חשוב לתכנון תחזוקת הכבישים שבתחומה וריבודם.

5. מן הראוי, כי העירייה תסדיר את יחסיה המשפטיים עם חברות התשתיות באמצעות חוזים.

6. הביקורת מעירה בזאת, כי מן הראוי שהעירייה תקבע תנאים למתן היתרים לחברות תשתיות כמו קבלת ערבות בנקאית לפי היקף העבודה השנתי של חפירת התעלות ולפי אומדן הנזקים שעלולים להיגרם בשל החפירה, בין היתר, כתוצאה מאי-שיקום התעלות ברמה הנדרשת, הגבלת מתן ההיתר בתקופת זמן מסוימת. וכן להקפיד על כך שהחברות כאמור תמלאנה אחר תנאים אלה.

חוקי-העזר של העירייה

ממצאים

א. במהלך קיומה של קלנסואה כרשות מקומית קיבלה הרשות 24 חוקי עזר. במהלך השנים חלק מחוקי העזר בוטל על ידי חוקי עזר חדשים, בחלקם של חוקי העזר נעשו עדכונים ותיקונים שונים. כיום נמצאים 19 חוקי עזר של העירייה הנמצאים בתוקף. בטבלה מפורטים חוקי העזר של העירייה נכון למועד הביקורת:

מס',	שם חוק העזר	תאריך פרסום	עדכון אחרון
1.	חוק עזר לקלנסואה (אגרת העברת מקרקעין), תשי"ז - 1957	03/01/57	
2.	חוק עזר לקלנסואה (רישיונות לאופניים), תשי"ח - 1957	07/11/57	
3.	חוק עזר לקלנסואה (סלילת רחובות), תשכ"ו - 1966	15/07/71	
4.	חוק עזר לקלנסואה (אספקת מים), תשכ"ז - 1967	13/07/67	30/04/88
5.	חוק עזר לקלנסואה (שימור רחובות), תשכ"ח - 1968	05/09/78	
6.	חוק עזר לקלנסואה (תברואה וסילוק מפגעים), תשכ"ח-1968	19/09/68	18/05/78
7.	חוק עזר לקלנסואה (סימון רחובות ולוחיות-מספר בבניינים), תשכ"ט - 1968	26/12/68	
8.	חוק עזר לקלנסואה (שווקים), תשכ"ט - 1969	31/07/69	
9.	חוק עזר לקלנסואה (היטל ניקוז), תשל" - 1970	25/06/70	18/11/82
10.	חוק עזר לקלנסואה (הריסת מבנים מסוכנים), תשל"א - 1971	17/06/71	
11.	חוק עזר לקלנסואה (ביוב), תשל"ו - 1976	15/07/76	14/07/88
12.	חוק עזר לקלנסואה (אגרת תעודת אישור), תשל"ו - 1976	23/07/76	30/06/83
13.	חוק עזר לקלנסואה (החזקת בעלי חיים), תשל"ח - 1978	12/04/78	
14.	חוק עזר לקלנסואה (תיקון חוקי עזר), התשמ"א - 1981	10/09/81	
15.	חוק עזר לקלנסואה (פיקוח על כלבים), התשמ"ג - 1982	18/11/82	
16.	חוק עזר לקלנסואה (רוכלות), התשמ"ג - 1983	09/01/83	
17.	חוק עזר לקלנסואה (תיעול), התשמ"ד - 1984	27/08/84	
18.	חוק עזר לקלנסואה (הצמדה למדד), התשמ"ה - 1985	28/04/85	
19.	חוק עזר לקלנסואה (תיקון חוקי עזר), התשמ"ז - 1986	07/10/86	

ב. בעיריית קלנסואה אין קובץ חוקי עזר מרוכז ועדכני המכיל את נוסח חוקי העזר בצירוף העדכונים האחרונים.
ג. בעירייה נמצא אוסף של חוקי העזר שהוכן עבור העירייה על ידי חברה העוסקת בכך. באוסף זה נמצא הנוסח המקורי של חוקי העזר למרות שחוקים אלה חלקם בוטל וחלקם עבר שינויים, תיקונים או עדכונים שונים. לדוגמא:

חוק עזר לקלנסואה (אגרת תעודת אישור), התשי"ז - 1957 אשר בוטל בשנת 1968 על ידי חוק עזר לקלנסואה (אגרת תעודת אישור), התשכ"ח - 1968.
חוק עזר לקלנסואה (אגרת תעודת אישור), התשכ"ח - 1968 אשר בוטל בשנת 1976 על ידי חוק עזר לקלנסואה (אגרת תעודת אישור), התשל"ו - 1976.
חוק עזר לקלנסואה (אספקת מים), התשי"ח - 1957 אשר בוטל בשנת 1967 על ידי חוק עזר לקלנסואה (אספקת מים), התשכ"ז - 1967.
חוק עזר לקלנסואה (הצמדה למדד), התשמ"ב - 1981 אשר בוטל בשנת 1985 על ידי חוק עזר לקלנסואה (הצמדה למדד), התשמ"ה - 1985.
חוק עזר לקלנסואה (אספקת מים), התשכ"ז - 1967 שתוקן במהלך השנים 6 פעמים, מופיע ביחד עם כל התיקונים באוסף הנ"ל.
חוק עזר לקלנסואה (אגרת תעודת אישור), התשל"ו - 1976 שתוקן במהלך השנים 3 פעמים, מופיע ביחד עם כל התיקונים באוסף הנ"ל.

ד. חלק מחוקי העזר של העירייה לא עודכנו כלל ונשארו בנוסחם המקורי. לדוגמא:
חוק עזר לקלנסואה (החזקת בעלי חיים), התשל"ח - 1978;
חוק עזר לקלנסואה (פיקוח על כלבים), התשמ"ג - 1982;

ה. חלק אחר מחוקי העזר לא עודכנו למרות שעברו הרבה שנים מתאריך העדכון האחרון. לדוגמא:
חוק עזר לקלנסואה (רוכלות), התשמ"ג - 1983 אשר עודכן לאחרונה בשנת 1986.
חוק עזר לקלנסואה (הריסת מבנים מסוכנים), התשל"א - 1971; אשר עודכן לאחרונה בשנת 1981.
חוק עזר לקלנסואה (סימון רחובות ולוחיות-מספר בבניינים), התשכ"ט - 1969, אשר עודכן לאחרונה בשנת 1981.

חוק עזר לקלנסואה (ביוב), תשל"ו – 1976, אשר עודכן לאחרונה בשנת 1994.

1. חלק מחוקי העזר של העירייה מיושנים ואינם עולים בקנה אחד עם רוח התקופה. לדוגמא: חוק עזר לקלנסואה (רשימות לאופניים), התשי"ח – 1957. על-פי סעיף 2 לחוק האמור "לא ירכב אדם על אופניים בתחום המועצה, אלא אם יש לו עליהם רישיון בר תוקף מאת ראש המועצה או מאת כל רשות מקומית אחרת, ומאחורי מושבם קבועה בצורה הנראית לעין לוחית מספר שהוצאה על ידי ראש המועצה או על ידי רשות מקומית אחרת. "העובר על הוראות סעיף הנ"ל, דינו קנס חמש לירות."

2. העירייה איננה משתמשת בסמכויותיה על-פי חוקי העזר שלה ואיננה מיישמת את הוראות חוקי העזר ואיננה עושה למען אכיפת הוראות אלה.

3. העירייה החלה בהליכים לקבלת חוקי עזר שונים אולם למרות שעבר זמן רב טרם הסתיימו ההליכים כאמור. להלן דוגמאות:

1. על-פי סעיף 37 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב – 1962 מוסמכת העירייה להטיל חובת תשלום אגרת ביוב בגין החזקת מערכת הביוב שבתחומה. סעיף 37:

"רשות מקומית רשאית, בחוק-עזר, להטיל על המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב אגרה לכיסוי הוצאות החזקת הביוב שלה (להלן – אגרת ביוב)..."

העירייה החלה משנת 1997 בהליכים להכנת חוק עזר להטלת חובת תשלום אגרת ביוב אולם עד עצם היום הזה לא הסתיימו ההליכים אלה וטרם אושר חוק עזר כאמור.

2. בישיבתה מס' 29/10 מיום 03/10/10 אישרה מועצת העירייה חוק עזר לקלנסואה (שירותי שמירה), התשע"א – 2010. אולם עד עצם היום הזה לא אושר חוק עזר כאמור.

3. בישיבתה מס' 29/10 מיום 03/10/10 אישרה מועצת העירייה חוק עזר לקלנסואה (העמדת רכב וחנייתו), התשע"א – 2010. אולם עד עצם היום הזה לא אושר חוק העזר כאמור.

4. בישיבתה מס' 31/10 מיום 14/10/10 אישרה מועצת העירייה חוק עזר לקלנסואה (מניעת מפגעים ושמירת הסדר והניקיון), התשע"א – 2010. אולם עד עצם היום הזה לא אושר חוק העזר כאמור.

הביקורת מדגישה, כי משהחליטה העירייה להתקין חוקי חזר כאמור והתחילה בהליכים לשם כך, מן הראוי לעירייה לסיים ההליכים אלה בהקדם.

הביקורת מפנה את תשומת לב העירייה כי ביום 03/08/11 התקבל בכנסת חוק ליעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א – 2011 אשר פורסם בספר החוקים ביום 15/08/11.

מטרתו של חוק זה הינה ליעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן וכן לאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות.

החוק האמור קובע, כי לשם השגת מטרת החוק כאמור יוסמכו פקחים עירוניים בסמכויות לצורך פיקוח על ביצוע חוקי עזר. פקחים אלה יהיו עובדי הרשות המקומית שהוסמכו על ידי ראש הרשות המקומית בתנאים הקבועים בחוק. המלצות הביקורת

1. מומלץ לעירייה להקים קובץ חוקי-עזר מרוכז, מסודר ומעודכן המכיל את כל חוקי-העזר של העירייה שהם בתוקף בנוסחם המעודכן האחרון.

2. מומלץ לעירייה להורות על עדכון חוקי העזר בקשר לשיעורי האגרות, התשלומים והקנסות הקבועים בחוקי-עזר אלה.

3. מומלץ לעירייה לבטל את חוקי-העזר של העירייה שהינם מיושנים ואשר אינם מתאימים יותר לתקופתנו.

4. מן הראוי כי העירייה שדאגה לחיקוק חוקי-עזר תדאג להפעלתם ויישומם של חוקים אלה, אחרת מה טעם בחקיקה כזאת אם אין כוונה ליישמה.

5. מן הראוי כי העירייה תשקול הסמכת פקחים עירוניים בהתאם לחוק ליעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א – 2011 לצורך פיקוח על ביצוע חוקי העזר של העירייה.

6. למען יישום ההמלצות הנ"ל מומלץ לעירייה להקים ועדה שבין חבריה יהיו מלבד חברי מועצת העירייה, מנכ"ל העירייה, היועץ המשפטי של העירייה, גזבר העירייה, מהנדס העירייה, בעלי מקצוע וגורמים אחרים הנוגעים או הקשורים לעניין.

ההתקשרות עם החברה לאוטומאציה

עקב בדיקת נושא ההתקשרות של העירייה עם החברה לאוטומאציה עולים הממצאים הבאים:

1. בחודש ינואר 2009 חתמה העירייה על חוזה התקשרות עם החברה לאוטומאציה לתקופה של 3 שנים (החל מ- 01/01/2008) המסתיימת ביום 31/12/2010 עם אופציה להארכת תוקף החוזה לשנתיים נוספות והכול ללא עריכת מכרז כדין.
2. ההוצאות הכספיות של העירייה בגין שירותי המחשוב בשנים 2006, 2007, ו- 2008 הסתכמו בכ- 614,000 ₪ בממוצע לשנה. ההיקף הכספי של הוצאות העירייה כאמור חייבו עריכת מכרז פומבי לאספקת שירותים אלה.
3. ההוצאות הכספיות של העירייה בגין שירותי המחשוב בשנים 2009 - 2011 מסתכמים בכ- 574,000 ₪ בממוצע לשנה. ההיקף הכספי של הוצאות העירייה כאמור מחייב עריכת מכרז זוטא לאספקת שירותים אלה.
4. לאור האמור לעיל, התקשרות עם החברה מחייבת עריכת מכרז וזאת הן על פי החוק (לפי היקף ההתקשרות) והן על פי הוראות משרד הפנים.
5. מהאמור עולה, כי העירייה מקבלת במשך שנים רבות שירותי מחשוב מהחברה לאוטומאציה בהיקף כספי גדול והמחייב עריכת מכרז פומבי כאמור וזאת ללא עריכת מכרז. הביקורת בדעה כי אין להשלים עם המצב כאמור. על העירייה לקיים בהקדם האפשרי מכרז בנושא רכישת שירותי מחשוב, אחזקת מערכות ותמיכה והכול בהתאם לדין וכפוף לכללי מינהל תקין.

קמת אתר אינטרנט של העירייה

סעיף 248ב לפקודת העיריות (נוסח חדש) קובע כי:

"עירייה תקים ותפעיל אתר אינטרנט נגיש לציבור ללא תשלום, שבו תפרסם, בין השאר:

(1) מידע שעליה לפרסם וכן מידע בנוגע אליה ששר הפנים פרסם בהתאם להודעת העירייה, לאחר שהשר פרסמו; בפסקה זו, "פרסום" - פרסום על פי דין ברשומות או בעיתון;

(2) פרוטוקולים של ישיבות המועצה בדלתיים פתוחות, לא יאוחר משני ימי עבודה מיום אישורם במועצה, והקלטות או תמלילים של ישיבות כאמור.

הקמת אתר אינטרנט חשובה מאוד מאחר ואתר האינטרנט אמור לשמש כלי להעברת מידע מהעירייה לתושביה, במטרה להגברת שקיפות פעולותיה של העירייה, לאפשר את מעורבות הציבור ואת חיזוק הדמוקרטיה הציבורית.

בחוזר מנכ"ל משרד הפנים מס' 01/2009 פנה משרד הפנים לרשויות המקומיות וחזר על חובתן של הרשויות המקומיות להקים ולהפעיל אתר אינטרנט על פי החוק.

נמצא, כי בתחילת 2011 התחילה העירייה בהקמת אתר אינטרנט אולם עד לסוף שנת 2011 טרם השלימה העירייה הקמת האתר כאמור והאתר טרם הופעל וזאת בניגוד למתחייב מהוראות פקודת העיריות כאמור.

מן הראוי כי תפעל העירייה על פי הוראות הדין והוראות משרד הפנים ותדאג מיידית להקמת אתר אינטרנט פעיל כנדרש.

פרסום צו הארנונה של העירייה

מהבדיקה עולה, כי זה כבר שנים (עד 2011) לא טרחה העירייה ולא פרסמה את צווי המסים שאושרו על ידה כמתחייב מהוראות הדין ומהנחיות משרד הפנים. לאור הערת הביקורת פרסמה העירייה את צו המסים לשנת 2012 בסוף חודש דצמבר 2011. בהעדר אתר אינטרנט פעיל לעירייה לא פורסם צו הארנונה כמתחייב מהנחיות משרד הפנים.

הצוות לתיקון ליקויים

על-פי סעיף 21(א) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח – 1958 (נוסח משולב) על ראש העירייה למנות צוות לתיקון הליקויים (להלן: "הצוות") שהצביע עליהם מבקר המדינה עקב ביקורת שביצע בעירייה. בראש הצוות לתיקון הליקויים כאמור יעמוד המנהל הכללי של העירייה ובאין מנהל כללי – בעל תפקיד מקביל לו בעירייה.

בסעיף האמור נקבע גם, כי אם העלתה הביקורת ליקויים בפעולותיה של הרשות המקומית, ידון הצוות בדרכים לתיקון הליקויים, יקבל החלטות בדבר תיקונם, וידווח על דיונו ועל החלטותיו לראש הרשות המקומית בתוך 15 ימים מיום קבלת החלטות.

סעיף 21ב לחוק מבקר המדינה, התשי"ח – 1958 (נוסח משולב) קובע כי ראש העירייה ידווח למבקר המדינה על ההחלטות שנתקבלו כאמור לעיל בתוך שלושים ימים מיום שדווחו לו.

סעיף 170ג1א לפקודת העיריות (נוסח חדש) קובע, כי:

".....
(ב) הצוות ידון בדרכים ובמועדים לתיקון ליקויים שנמצאו בדוח שהגיש מבקר העירייה ושנדון על ידי המועצה לפי סעיף 170ג1(ה) או (2), לפי העניין, ובדרכים למניעת הישנותם של ליקויים בעתיד.
(ג) הצוות יגיש את המלצותיו לראש העירייה בתוך שלושה חודשים מיום שדוח מבקר העירייה נדון על ידי המועצה, וידווח לוועדה לענייני ביקורת על יישום המלצותיו אחת לשלושה חודשים.
(ד) ראש העירייה רשאי לדחות את תיקונו של ליקוי מסוים, ובלבד שינמק דחייה זו לפני מבקר העירייה והוועדה לענייני ביקורת, בכתב, לא יאוחר משלושה חודשים לאחר שהוגשו לו המלצות הצוות.
(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 21א ו-21ב לחוק מבקר המדינה.
סעיף 170ג1א מגדיר את "הצוות" כ"עובדי העירייה החברים בצוות לתיקון ליקויים, שמונה לפי הוראות סעיף 21א(ב) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]."

נמצא, כי עד לסוף שנת 2011 לא מונה צוות לתיקון הליקויים כאמור. על העירייה לפעול מיידית למינוי צוות כאמור.

גני הילדים – תקציב - גננות

גני החובה – גילאי 5 - פועלים מכוח חוקי ותקנות החינוך. אחריות המימון והתפעול של גני החובה מוטלת במשותף על המדינה (משרד החינוך) ועל הרשות המקומית. משרד החינוך מממן את שכר הגננת שהיא עובדת מדינה ומעביר לרשות המקומית את שכר העוזרת לגננת על-פי הגדרה הממוצעת בהתאם להסכם עם השלטון המקומי. השתתפות משרד החינוך מכסה את ההוצאה לשכר, בעוד שהוצאות התפעול ממומנות על-ידי הרשות המקומית.

גני הילדים – גילאי 3 – 4 פועלים במימון שלושה גורמים – המדינה (משרד החינוך), הרשות המקומית וההורים. השתתפות משרד החינוך הינה בגובה 75% מן ההפרש שבין שכר הלימוד המלא לבין תשלום ההורים – לפי דרגות ההנחה בהתאם לעדכון שכר הלימוד המתעדכן מדי חודש. ההפרש הנוסף בשיעור של 25% בין שכר הלימוד שנקבע לבין תשלום ההורים הוא על חשבון הרשות המקומית.

בשנים 1999 ו-2001 החיל שר החינוך את הוראות חוק לימוד חובה על תלמידים בגילאי 3 – 4 בישובים שונים שנקבעו בצווים של שר החינוך בשנים האמורות. המשמעות של החלת חוק לימוד חובה על תלמידים בגילאי 3 – 4 כאמור הינה כי תלמידים אלה פטורים מתשלום שכר לימוד בגני ילדים והוראות החוק חלות עליהם. כמו כן משרד החינוך משתתף במימון הפעלת גני הילדים בגילאי 3 – 4 בשיעור של 90%. בין היישובים שנכללו בצווים כאמור נמצאת קלנסואה.

החל משנת הלימודים תשס"ג (2002 – 2003) מפעילה עיריית קלנסואה גני ילדים לגילאי 3 – 4.

עלות הפעלת גני ילדים לגילאי 3 – 4 נקבעת על-פי עלות לילד מוכפלת בכמות התלמידים. עלות לילד במחירי ינואר 2011 נקבעה על ידי משרד החינוך בסך של 650.30 ₪ לילד לחודש דהיינו 7,803.6 ₪ לשנה. מסכום זה מממן משרד החינוך 90% דהיינו 585.27 ₪ לילד לחודש או 7,023.24 ₪ לילד לשנה. את חלקו מעביר משרד החינוך לרשות המקומית בתשלומים חודשיים וזאת לאחר ניכוי שכר הגננות המועסקות בגני הילדים שהן עובדות מדינה ואשר שכרן משולם ישירות על ידי משרד החינוך.

על-פי הנחיות משרד החינוך אכלוס כיתות גני הילדים תיעשה עפ"י 35 ילדים לכיתה. תקן משרות הגננות מחושב על-ידי משרד החינוך (מחוז) לפי נורמה של 31 ילדים לכל משרה.

התקן ייקבע על-ידי משרד החינוך לאחר קבלת נתונים על מספר התלמידים בגני הילדים מהרשות המקומית ונתונים על מספר הגננות המועסקות ביישוב על ידי משרד החינוך (המחוז).

בשנת הלימודים תשע"א הפעילה העירייה 24 גני ילדים לגילאי 3 – 4. בשנה זו ניכה משרד החינוך מהשתתפותו בהפעלת גני הילדים בגין שכר גננות עבור 28.84 משרות דהיינו ניכוי יתר בגין שכר גננות עבור 4.84 משרות שלא הועסקו בפועל וזאת בעלות חודשית של - 50,864 ₪ או בעלות שנתית של - 508,636 ₪.

בשנת הלימודים תשע"ב הפעילה העירייה 21 גני ילדים לגילאי 3 – 4. בשנה זו ניכה משרד החינוך מהשתתפותו בהפעלת גני הילדים בגין שכר גננות עבור 30.75 משרות דהיינו ניכוי יתר בגין שכר גננות עבור 9.75 משרות שלא הועסקו בפועל בעלות חודשית של - 107,777 ₪.

כתוצאה מכך משנת הלימודים תשע"א ועד לנובמבר 2011 נמנעה מהעירייה הכנסה בסך 831,967 ₪. לדבר השלכות כבדות לאור מצבה הכלכלי הרעוע של העירייה.

הדבר מעיד על העדר מעקב נאות מצד הגורמים האחראים לכך בעירייה בנושא תשלומי משרד החינוך. הביקורת הפנתה את תשומת לב הגורמים בעירייה לדבר כאמור ולצורך בכך שהעירייה תבוא, לאלתר, בדברים עם משרד החינוך לשם תיקון ועדכון הרישום במשרד החינוך לגבי מצבת הגננות ולשם החזרת התשלומים שנוכו כאמור. יש לציין כי הדבר תוקן על ידי העירייה בחודש דצמבר 2011 לגבי שנת תשע"ב, תוקן הרישום במשרד החינוך וזוכה חשבון העירייה במשרד החינוך מחודש ספטמבר 2011. אולם לגבי שנת התשע"א עדיין הדבר לא תוקן.

על מנת להימנע מהישנותה של התופעה כאמור על העירייה לדאוג לכך כי יבוצע מעקב שוטף ונאות מצד גזבר העירייה ומנהל מחלקת החינוך על התשלומים המגיעים מגורמי חוץ וממשרדי הממשלה השונים ובמיוחד ממשרד החינוך לאור חלקו הגדול בתקציב העירייה.

נכסי דלא נידי של העירייה

ממצאים:

1. ברשות העירייה, מלבד כבישים, מדרכות, מערכות ומתקני ביוב, נמצאים נכסים אלה: בניין העירייה, תשעה בתי ספר, מתנ"ס, מקלט ציבורי, קופ"ח, טיפות חלב, בית הקשיש, מגרש כדורסל, מגרש כדורגל, שני אולמות ספורט, מעון יום, ספרייה עירונית, בריכות מים ומגרשים ריקים שונים.
2. זכויותיה של העירייה במקרקעין עברו אליה בהתאם להפקעות לפי חוק התכנון והבנייה עקב אישור תכנית בניין ערים ותכניות אחרות לפי החוק האמור.
3. העירייה לא מינתה אחד מעובדיה להיות רשם נכסים שתפקידו יהיה לנהל את פנקס המקרקעין של הרשות המקומית.
4. העירייה לא ניהלה פנקס מקרקעין כנדרש בחוק.
5. לעירייה לא היה מידע מלא, עדכני ומרוכז על זכויותיה בנכסים, כגון: בעלות, חכירה, שכירות, זיקת הנאה וכן על השינויים שחלו בהם במהלך השנים.
6. בהעדר פנקס מקרקעין לא היה בידי העירייה כלי פיקוח ובקרה על היקף הנכסים שבבעלותה או באחזקתה. משמעות הדבר כי אין בידי העירייה האמצעים האמורים להבטיח את השמירה על זכויותיה ונכסיה.
7. חלק גדול מזכויותיה של העירייה במקרקעין אינן רשומות על שם העירייה בלשכת רישום המקרקעין.
8. העירייה לא רשמה הערות אזהרה בלשכת רישום המקרקעין לגבי חלק גדול מהמקרקעין בהם יש לעירייה זכויות ואשר טרם נרשמו על שמה בלשכת רישום המקרקעין.
9. אין בידי העירייה "נכחים" מרשם המקרקעין על חלקם הגדול מהמקרקעין שבהם יש לעירייה זכויות.
10. בעירייה אין הבחנה בין מקרקעין לשימוש עצמי לבין "מקרקעין חופשיים" כגון: קרקע פנויה ומקרקעין ריקים או מושכרים. בהעדר רישומים נאותים כאמור לעיל לא ניתן לברר את היקף הנכסים האמורים.
11. "המקרקעין החופשיים" של העירייה אינם מנוצלים ולא נשקלה בעירייה האפשרות של ניצול המקרקעין האמורים דבר היכול להביא תועלת לעירייה.
12. הביקורת מדגישה, כי ניהול נכסי העירייה ופנקס מקרקעין הינם בעלי חשיבות ממדרגה ראשונה המקנה לעירייה את האמצעים והכלים לשם הבטחת השמירה על זכויותיה ונכסיה של העירייה. ניהולם התקין והיעיל של נכסי העירייה יביא לתועלת רבה לעירייה ומהווה מקור מימון נוסף לפעולותיה.

המלצות:

1. מומלץ לעירייה למנות לאלתר עובד העירייה להיות רשם נכסים, שתפקידו יהיה להקים ולנהל פנקס מקרקעין על-פי התקנות. משימתו הראשונה והמיידי של רשם הנכסים תהיה איתור נכסי דלא-ניידי שבהם יש לעירייה זכויות, וניהול רישום מרוכז של נכסים אלה.
2. להורות על הקמת פנקס זכויות במקרקעין של העירייה כולל ניהול ממוחשב של פנקס זה.
3. להתחיל בתהליך של רישום כל המקרקעין שבבעלות העירייה על שמה בלשכת רישום המקרקעין.
4. עד לרישום של הנכסים כאמור בסעיף 2 לעיל לדאוג לרישום הערות אזהרה על הנכסים הנ"ל בלשכת רישום המקרקעין.
5. לדאוג לכך כי בידי העירייה יהיו "נסחים" מרשם המקרקעין עדכניים בגין כל נכס דלא-ניידי שלעירייה יש בו זכות.
6. מומלץ לעירייה לשקול ברצינות את נושא ניצולם של "המקרקעין החופשיים" שבבעלות העירייה בדרכים היעילות ביותר ואת הכדאיות בשימוש בנכסים אלה.

פלישות והסגות גבול למקרקעי העירייה

הביקורת העלתה, כי העירייה לא מנתה פקח מטעמה על מנת לפקח על הנכסים הציבוריים של העירייה. נמצא, כי העירייה לא קבעה הנחיות להכנת תכנית עבודה לפיקוח שיטתי וסדיר על פלישות, הסגות גבול ושימושים חורגים במקרקעי העירייה ובנכסיה. העירייה לא ניהלה רישום שוטף של הנעשה בנכסי העירייה. העירייה לא ביצעה בדיקות על מצב מקרקעי ונכסי העירייה, כמו כן, לא נקבע מועד לדיווח תקופתי על תוצאות הבדיקות. לדעת הביקורת, היעדר נהלים כתובים ואי רישום הממצאים באגף הנכסים פוגעים ביעילות מערכת הפיקוח והאכיפה. הבדיקה העלתה, כי במרבית המקרים לא נקטה העירייה אמצעים לסילוק הפולשים מאותם שטחים או להחזרת המצב לקדמותו. לדעת הביקורת, לשם שמירה על נכסי העירייה וזמינותם, חשוב שהעירייה תפעל נמרצות לאיתור פלישות בתוך זמן קצר מתפיסת המקרקעין ותפעל נגד הפולשים, בהתאם לחוק, אם בהוצאתם מהמקרקעין אגב שימוש בכוח סביר, בתוך 30 הימים הראשונים מיום תפיסת המקרקעין, ואם בהוצאת צו מינהלי לסילוק יד בתוך שישה חודשים מיום שהתברר לה כי תפיסת המקרקעין הייתה שלא כדין ולא יאוחר משלוש שנים מיום תפיסת המקרקעין. כך תיחסך מהעירייה הגשת תביעה לבית משפט לסילוק יד. במקרים אחרים המחייבים זאת על העירייה לנקוט בהליכים משפטיים נגד פולשים.

פנקס חוזים

במהלך פעילותיה והתקשרויותיה עם ספקים, קבלנים ונותני שירותים שונים חותמת העירייה על חוזים שונים בהם מעוגנים בדרך כלל פרטי ותנאי ההתקשרויות של העירייה עם הגורמים האמורים. פקודת העיריות (נוסח חדש) בסעיף 203א קובעת, כי פרטי חוזים שנחתמו שלא על פי החלטות המועצה ופרטי הלוואות שלוותה העירייה לפי סעיפים 201 ו-202 וערבויות שנתנה לפי סעיף 202א) יירשמו בפנקס שתנהל העירייה לעניין זה וראש העירייה יביאם לידיעת ועדת הכספים. מבהדיקה עולה, כי העירייה במשך שנים רבות אינה ממלאת אחר הוראות הדין כאמור ואינה מנהלת פנקס חוזים כנדרש. פרטי החוזים שחתמה העירייה לא הובאו לידיעת ועדת הכספים. לא נמצא בעירייה ריכוז החוזים בהם התקשרה העירייה ולא נמצא גורם בעירייה האחראי על ריכוז החוזים כאמור. בהעדר רישום כאמור לא פעם נתקלו הנהלת העירייה ועובדי העירייה בקושי רב לאיתור הסכמים שנחתמו על ידי העירייה עם גורמים שונים. הביקורת בדעה כי אין להשלים עם המצב כאמור. מן הראוי כי העירייה תנהל פנקס חוזים בו יירשמו פרטי כל החוזים שנחתמו ושיחתמו על ידי העירייה בצירוף העתק של החוזים האמורים. על העירייה למנות עובד עירייה שיהיה אחראי על ניהול פנקס החוזים ושמירתו.

מערך ארגוני

ממצאים:

1. בישיבתה מס' 1/2003 מיום 27/01/03 החליטה מועצת עיריית קלנסואה לאשר מבנה ארגונה לעירייה.
2. העדר הגדרת תפקידים כתובה וברורה לכלל העובדים המועסקים בשירות העירייה. תקן כוח אדם בעירייה אינו כולל הגדרת תפקידים וטווח דרגות לכל תפקיד בשירות העירייה.
3. בעיריית קלנסואה לא קיימת מערכת נהלים כתובים כדרוש על-פי נהלי מינהל ציבורי תקין.

המלצות:

1. מן הראוי כי העירייה תשלים עריכת המבנה הארגוני שלה כך שיכלול גם תיאור הגדרת תפקידים של כל נושאי משרות ועובדי העירייה וכן את תקן כוח אדם המפרט טווח דרגות לכל תפקיד בשירות העירייה.
2. מן הראוי כי העירייה תקים מערכת נהלים כתובה לפיה תנוהל עבודתם של עובדיה ואשר תקיף כל יחידות העירייה.

קווי הטלפון של העירייה

בענייני תקשורת משתמשת העירייה, בין היתר, בשירותיה של חברת בזק. בחברת בזק רשומים על שם העירייה 62 קווי טלפון. בגין קווי טלפון אלה משלמת העירייה לחברת בזק בממוצע כ- 9,000 ₪ לחודש.

ממצאים:

1. אין בידי העירייה רישום עדכני ונכון הכולל מידע על מיקום קווי הטלפון ועל אודות המשתמשים בקווים אלה.
2. על פי רישומי העירייה 19 קווי טלפון בלבד מזוהים. עקב כך נאלצה הביקורת לבצע העצמה בדיקת זיהוי קווי הטלפון הנותרים (43 קווים). הביקורת הצליחה לזהות עוד 36 קווי טלפון.
3. 9 קווי טלפון אינם מזוהים (מיקום ומשתמשים), בגינם משלמת העירייה בממוצע כ- 500 ₪ לחודש.
4. נמצאו מקרים בהם משלמת העירייה עבור קווי טלפון שאינם בשימוש העירייה.

המלצות:

1. מן הראוי כי העירייה תבצע בדיקת כללית לכל קווי הטלפון הרשומים על שם העירייה בחברת בזק כולל בדיקת החיוניות והצורך לקווים אלה במקומות בהם נמצאים.
2. לעדכן את הרישומים של קווי הטלפון הנמצאים בשימוש העירייה.
3. להקפיד את קווי הטלפון הבלתי מזוהים או הבלתי ידועים עד לבידול מיקומם ואיתורם.
4. להעביר את קווי הטלפון הרשומים על שם העירייה ואשר אינם בשימוש העירייה לשמו של הגורם המשתמש בקווים אלה. לבטל או קווי הטלפון שאינם בשימוש.

השתתפות חברי מועצת העירייה בישיבות מועצת העירייה וועדותיה סיכום ממצאי הביקורת

1. העירייה לא עמדה בהוראות החוק ולא התכנסה בתדירות הנדרשת בחוק.
2. חלק מחברי מועצת העירייה הרבו להיעדר מישיבות מועצת העירייה. שניים מחברי העירייה נכחו בפחות ממחצית הישיבות.
3. מלבד ארבע ישיבה מבין 17 הישיבות של מועצת העירייה לא הייתה נוכחות מלאה של כל חברי מועצת העירייה. בכל הישיבות הייתה נוכחות חברי מועצת העירייה חלקית בלבד.
4. ממוצע נוכחות חברי מועצת העירייה בישיבותיה הינו 76%, דהיינו כרבע מחברי מועצת העירייה נעדרו באופן קבוע מישיבותיה. בשתי הישיבות של מועצת העירייה נכחו פחות משני שלישים מחברי מועצת העירייה בלבד.

5. בפרוטוקולים של ישיבות מועצת העירייה אין כל התייחסות או תיעוד או סימוכין על אודות הסיבות להיעדרותם של חברי מועצת העירייה.
6. העירייה אינה מקיימת שום מעקב אחר נוכחותם והיעדרותם של חברי מועצת העירייה.
7. בשנת 2011 חבר אחד מחברי העירייה נעדר ביותר משלוש ישיבות רצופות.
8. בשנת 2011 ארבע ועדות בלבד היו פעילות והן: ועדת מכרזים וועדת הנחות. ועדת ההנחות לא התכנסה בתדירות הנדרשת בחוק. יתר הוועדות לא התכנסו כלל ועיקר.
9. השתתפות חברי מועצת העירייה בישיבות הועדות לא הייתה מלאה ופעילה ואינה משביעה את הרצון.
10. חברי מועצת העירייה הרבו להיעדר מישיבות ועדות העירייה.
11. לא נמצא בידי העירייה כל תיעוד או סימוכין בגין היעדרויות מוצדקות של חברי הוועדות.
12. העדר כל פיקוח או מעקב מצד העירייה על נוכחותם והיעדרותם של חברי הוועדות בישיבות הועדות.

המלצות הביקורת

1. על העירייה לפעול לפי הוראות פקודת העיריות ולהתכנס לישיבות מן המניין אחת לחודש לפחות.
2. העירייה יכולה לקבוע בהחלטה של מועצת העירייה אם רצונה בכך, כי בחודש מסוים או בשני חודשים מסוימים לא יהיו ישיבות מן המניין למועצת העירייה.
3. על העירייה לדאוג לכך, כי חברי מועצת העירייה יתייצבו לישיבותיה באופן סדיר. על העירייה לדאוג, בין היתר, לכך, כי ההזמנות לישיבות העירייה יגיעו לחברי העירייה זמן מספיק לפני מועד הישיבות ולא להסתפק במועד המינימאלי שנקבע בחוק ל- 48 שעות לפני הישיבות וזאת על מנת לתת לחבר העירייה זמן מספיק להתכונן לכך. במקרה ובישיבות יידונו תקציב העירייה (כולל תקציבים בלתי רגילים), תשלומי חובה או חוקי עזר המועד המינימאלי שנקבע בחוק הינו 10 ימים.
4. על העירייה לקיים מעקב אחר נוכחותם והיעדרותם של חברי מועצת העירייה בישיבותיה. על העירייה להתייחס לעניין זה בפרוטוקולים של הישיבות שיכללו שמות חברי העירייה הנעדרים, הסיבות להיעדרותם ואף לצרף אישורים ותעודות אם ישנם כאלה.
5. כדי להבטיח שהוועדות תמלאנה את התפקידים שמוטלים עליהן על העירייה לדאוג לכינוסן באופן סדיר לפחות בתדירות הקבועה לוועדות החובה בחוק, דהיינו אחת לשלושה חודשים.
6. במקרה ואחת מוועדות החובה של העירייה אינה ממלאת את תפקידה ואינה מתכנסת כמתחייב על-פי החוק, על ראש העירייה להשתמש בסמכויותיו לפי סעיף 166(אא) לפקודת העיריות ולהורות לכנסה, והוא יקבע את סדר היום של ישיבת הועדה.
7. על העירייה לקיים מעקב אחר נוכחותם והיעדרותם של חברי מועצת העירייה בישיבות הועדות. בפרוטוקולים של הישיבות יש לציין את שמות חברי הוועדות הנעדרים, הסיבות להיעדרותם ואף לצרף אישורים ותעודות רלוונטיים.
8. הביקורת מעירה כי על ראש העירייה לכנס את הוועדות לכל הפחות בתדירות שנקבעה בפקודת העיריות. עליו גם לדאוג שהן תתפקדנה ותמלאנה את תפקידיהן כפי שהוטלו עליהן. השתתפות החברים השונים בישיבות הוועדות הנה חשובה וחיונית. במסגרת תפקידם בוועדות מוטל עליהם לתרום ככל יכולתם לתכנון ניהול ופיקוח על ענייני העיר. פעילות סדירה של הוועדות עשויה לתרום רבות בהצלחתה של העירייה.

השתתפות העובדים הבכירים של העירייה בישיבות העירייה ובישיבות ועדותיה

- מבדיקת נושא זימונם של בעלי התפקיד ועובדי העירייה כאמור נמצא, כי לא זומנו העובדים לכל הישיבות של מועצת העירייה או לישיבות ועדותיה כמתחייב על פי החוק. להלן דוגמאות:
1. הגזבר לא הוזמן ולא נכח בחלק מישיבות מועצת העירייה, בישיבות ועדת המכרזים.
 2. היועצת לענייני מעמד האישה לא זומנה ולא נכחה בישיבות מועצת העירייה ובישיבות ועדותיה.
 3. מהנדס העירייה לא זומן ולא נכח בחלק מישיבות מועצת העירייה.
 4. מנהל מחלקת החינוך לא זומן ולא נכח בחלק מישיבות מועצת העירייה.
 5. מנהל רכש ואספקה לא זומן ולא נכח בישיבות מועצת העירייה.
 6. מבקר העירייה לא זומן לחלק מישיבות ועדת הרכש.

הביקורת מעירה לעירייה כי עליה לדאוג ולהקפיד על כך, כי העובדים ובעלי התפקידים כאמור יוזמנו לכל הישיבות של העירייה ולישיבות של ועדותיה כחובתה על פי החוק. השתתפותם של העובדים בישיבות מועצת העירייה ובישיבות ועדות העירייה הינו חיוני ונחוץ לניהולה התקין של העירייה. נוכחותם והשתתפותם של עובדי העירייה כאמור מאפשר לחברי מועצת העירייה ולחברי ועדות העירייה לשמוע דיווחים והסברים עדכניים ולקבל את מרב הנתונים מהגורמים המוסמכים. הדבר מהווה כלי עזר רב לקבלת החלטות על ידי מועצת העירייה וועדותיה. כמו כן הינו חיוני לקיומה של ביקורת ציבורית על עובדי העירייה. ולכן מן הראוי, כי עובדים אלה יוזמנו והיו נוכחים וישתתפו בישיבות העירייה ובישיבות ועדותיה.